

Rábai Imre tanár úr 2019. szeptember 7-én hunyt el, életének kilencvennegyedik évében.

Nyugdíjazása előtt majdnem három évtizedig a Műegyetemen tanított matematikát.

Róth Imre néven 1926. július 9-én született Mezőkovácsházán, ebben a Szeged és Gyula között található négyezer lelkes nagyközségben. Apja Róth Nándor asztalos, anyja Kohn Stefánia háztartásbeli, két évvel idősebb bátyja Tibor. Hamarosan Szegedre költöztek. A családi vállalkozás készítette az első szegedi szabadtéri játékokra a székeket. Speciális hajlított fabútorokra és teniszütőkre szakosodtak.

A két fiú szerény körülmények között nevelkedett. Imre a szegedi zsidó elemi iskolában és a Klauzál Gimnáziumban töltött évek után a 40/41-es tanévben előgyakorlaton volt a helyi vegyipari technikumban. Az ötödik, hatodik, hetedik osztályokat a Baross Gimnáziumban végezte, de érettségizni már nem volt lehetősége. Miközben a családi vállalkozásba fizikai munkával besegített, a sportokban is kiváló teljesítményt nyújtott. A foci és a pingpong volt a két kedvence. Az egyik mérkőzésre a családnevét is meg kellett változtatnia; így lett a Róth névből előbb Rátai, majd később Rábai.

Behívták munkaszolgálatra, pedig még 18 éves sem volt. 1944 júniusa és októbere között Hódmezővásárhelyen és Nagykőrösön szolgált, majd Bécsújhelyig kellett gyalogolnia erőltetett menetben. Később Dachauba hurcolták lőszerszállítmánynak „álcázott”, bezárt vonaton, kiteve a légitámadásoknak. Betonbunkert építettek vele 45 áprilisának legvégéig. Fiatalságának, edzett fizikumának, kiváló kapcsolatteremtő képességeinek, önfegyelmének és szerencséjének köszönhette, hogy túlélte az agyonhajszolást és az éheztetést. A tábor amerikai felszabadításakor kórházba került; felépülése után adminisztratív okok hátráltatták a szovjet zónán keresztüli hazatérését.

1945 decemberében tudott érettségizni. 1948-tól 51-ig a Szegedi Pedagógiai Főiskola matematika-fizika-kémia szakát végezte el, majd az intézmény matematika tanészékére került, aztán hamarosan a Bolyai Intézetbe tanársegédnek, és ott dolgozott 1956-ig. Időközben egyetemi diplomát is szerzett (levelező tagozaton). Szeretett és tisztelt professzorától, Rédei Lászlótól az alapos tudás érdekében összesen hétszer hallgatta meg az algebra előadásokat; végül már a legapróbb részletek jelentőségét is felismerte.

1956-ban Rábai Imre elhagyta Szegedet. Egy-egy tanévet pécsi és budapesti gimnáziumban tanított (Janus Pannonius, Toldy Ferenc), majd 1958-ban a budapesti Fazekas Gimnáziumba került. 1962-ben ő szervezte meg a matematika tagozatot és ő alakította ki annak tananyagát az oktatásba vezető kutató matematikusokat is bevonva. Tanítványai (elsősorban a matematika tagozatosok) sikert sikerre halmoztak, de szerették tanárukat a szerényebb adottságú diákok is, mert csak képességükhöz mért teljesítményt várt el tőlük.

Rábai Imre 1965-től nyugdíjazásáig, 1992-ig a Műegyetemen dolgozott („okleveles középiskolai tanár, egyetemi adjunktus” minőségben) a gépészkari matematika tanszéken (ma Differenciálegyenletek Tanszék) és az egyetem más részein is. De például az ELTE matfizeseinek képzésében is részt vállalt. Jegyzetek írásában, példatárak összeállításában, a felvételire való felkészítésében, és általában a színvonalas matematika népszerűsítésében nagyon aktívan tevékenykedett. Sok könyve jelent meg, néhány többszöri kiadásban.

Bár Rábai Imre önérzetes, határozott, szókimondó ember volt, és irigyei is voltak, az őt szerető hálás tanítványai kitartó javaslattevése nyomán még idős korában is magas kitüntetésekkel jutalmazták: 1967-ben Beke Manó díjban, 1999-ben a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült, majd 2003-ban Rátz Tanár Úr Életműdíjat nyert el.

Még kilencven éves kora táján is aktívan részt vett a közéletben. A Bolyai Társulat vándorgyűléseinek évtizedeken át rendszeres előadója volt. Alaposan átgondolt példatárakat, feladatgyűjteményeket írt. Gyakran hívták koncentrációs táborokba emlékünnepekre. Egészen idős korában is jól emlékezett a részletekre, és szigorú tanárhoz méltó módon kiigazította a kiállítások szervezőit, hogy néhány dolog nem az és nem úgy volt, ahogy azt a felületes, pontatlan feliratok mondják.

Mi, akik rendszeresen használjuk Rábai tanár úr példatárait, matematikakönyveit, kifinomult rejtvényfeladatait, még nagyon sokáig fogunk elismerő tisztelettel emlékezni mesterünkre. Hosszú életútja és munkássága azt tanítja nekünk, nem csak szeretni kell az életet és a tudást, hanem küzdenünk kell, hogy a ránk bízottak is megszerezzék azokat, és harcoljanak értük.